

Technische vertaling: wat u absoluut moet weten

Technische vertaling: wat u absoluut moet weten

Het voorbereiden van de juiste technische documentatie voor uw producten is een enorme en ingewikkelde opdracht. Hoe pakt u het aan om deze documenten beschikbaar te maken in een groot aantal talen? Met welke elementen houdt u het best rekening? Hoe organiseert u uw vertaling en kiest u de juiste partners?

Met deze minigids zetten we u graag op het juiste spoor.
Dat doen we in drie stappen.

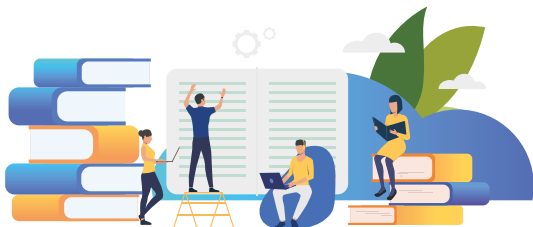
1. We definiëren eerst het terrein van technische vertaling.
2. Daarna bekijken we de specifieke aspecten van technische vertaling.
3. Tenslotte hebben we het over de kenmerken van een goede technische vertaler.

Zo hebt u een leidraad in handen om met al deze factoren rekening te houden wanneer u uw partner kiest of evalueert.

1. Wat is technische vertaling?

Toegegeven, ‘technische vertaling’ is een brede term en in zekere zin is elke vertaling technisch. Specifiek hebben we het hier graag over de vertaling van documenten door technische schrijvers (instructiegidsen, gebruikershandleidingen ...) of meer in het bijzonder: teksten in verband met de praktische toepassing van wetenschappelijke en technologische informatie.

De bal mislaan is totaal geen optie: fouten en verkeerde interpretaties kunnen dramatische gevolgen hebben. Spontaan denken we dan aan medische apparaten, aan de farmaceutische industrie en aan de impact op een patiënt wanneer de voorschrijfinformatie fouten bevat. Maar beseft u dat bijvoorbeeld ook in machinebouw of bij constructies de risico’s even verstrekkend kunnen zijn. Wat kan er niet allemaal gebeuren als iemand informatie vertaalt zonder veel precisie, of simpelweg fout? Stel u maar eens een ongeval voor, veroorzaakt door het verkeerd bedienen van een machine.

Wat maakt technische vertaling zo apart?

1. De specifieke terminologie

Waarschijnlijk zit het grootste verschil tussen technische vertaling en de meeste andere soorten vertaling in het gebruik van specifieke terminologie. Idealiter hanteren technische schrijvers een welomschreven terminologielijst die men moet gebruiken (of juist helemaal niet gebruiken) bij het schrijven van hun documenten. Gevolg? De problemen die opduiken in verband met de terminologie in de moedertaal zijn net zo relevant in de vertaling. Vaak raden we aan om terminologie vast te leggen en te vertalen vòòr de documenten zelf. Op die manier vermijden we heel wat discussies over de kwaliteit, omdat de vertalers werken met een heldere terminologielijst. We kunnen daarom niet genoeg benadrukken dat men deze terminologielijst moet aanwenden tijdens het schrijven in de brontaal. Wanneer de brontaal al niet consistent is op het vlak van terminologie, hoe kan de vertaling dan ooit consistentie bereiken? Dat wordt bijzonder moeilijk.

2. De kenmerkende schrijfvormen

Technische documenten zijn geschreven in de derde persoon of in de gebiedende wijs. Dit moeten we dus ook terugvinden in de vertaling. In sommige talen is een formele imperatief vereist (“vous”, “Sie” ...), maar voor andere talen is een meer informele vorm ook prima.

Een andere aanbeveling die we durven suggereren over schrijven in de brontaal, gaat over mogelijke meerduidigheid en modaliteit.

Enkele tips?

- Vermijd dubbele negaties zoals “het is niet onmogelijk”
- Schrijf in de tegenwoordige tijd en vermijd modale hulpwerkwoorden en bijwoorden; bijvoorbeeld in zinnen zoals “wanneer u X toepast, zal Y waarschijnlijk niet loskomen”, of “U moet misschien wel X toepassen om te vermijden dat Y loskomt”

3. De helder gebrachte specialistentaal

Technische documenten zijn vaak geschreven door specialisten in de materie. Zij zijn niet noodzakelijk taalkundig goed onderlegd. Een kritische check van de brontekst op taalkundig niveau is daarom aangewezen: spelling, grammatica, consistentie, helderheid. Uw vertaler zou dergelijke vragen moeten stellen over die brontekst, omdat zoals al gezegd de precisie van de vertaling uitermate belangrijk is.

4. De kenmerkende rigide structuur

Technische documenten hebben dikwijls een heel rigide structuur. Technische standaarden zoals IEC/EN 82079-1 zijn vaak bindend op het vlak van structuur, met name welke informatie waar in het document moet staan.

De standaardvolgorde is dan bijvoorbeeld Identificatie, Oriëntatie, Veiligheid, Beschrijving, Product levenscyclus, Onderdelen, Index.

2. Wat maakt een goede technische vertaler?

Psychologisch inzicht hebben

Net als een technische schrijver moet ook een technische vertaler een effectieve en efficiënte communicator zijn. Wetenschappers zouden zeggen dat de technische vertaler een goed begrip moet hebben van “cognitieve psychologie”. In mensentaal betekent dit dat hij of zij moet begrijpen hoe gebruikers informatie ontvangen en verwerken. Wie de informatie vlot kan verwerken, herinnert ze zich ook makkelijker.

De doelgroep goed inschatten

Aangezien technische documenten vaak actiegericht zijn, moeten de technische schrijver en uiteraard de technische vertaler de eigenschappen en de beperkingen van de doelgroep begrijpen. Op het absolute basisniveau zullen schrijver en vertaler bijvoorbeeld willen zeker zijn of het document zich richt op een publiek van specialisten of op het brede publiek. Dit is uiteraard nog maar het begin.

De materie snappen

Een technische vertaler moet ook een grondig begrip hebben van de materie die hij of zij vertaalt. Zo komt het dat elke technische vertaler zijn of haar specialiteit ontwikkelt: sommigen werken rond thema's als software, anderen rond medische appa-

atuur, automotive ... Heel vaak verbeteren technische vertalers hun kennis voortdurend in het door hen gekozen domein. Dat doen ze door bij te lezen, conferenties bij te wonen ... Zo blijven ze mooi up-to-date.

De cultuur- en taalgebonden gevoeligheden begrijpen

Tot slot besteedt een technische vertaler net als andere vertalers aandacht aan de specifieke gevoeligheden van de markt en van de taal waarin hij of zij werkt. Sommige termen, meer bepaald afkortingen, kunnen behoorlijk beledigend zijn in een andere taal. U begrijpt dat we in deze tekst geen voorbeelden wensen mee te geven.

3. Waar vinden we technische vertaling?

Een **gebruikershandleiding** is een typisch voorbeeld van een technisch document (dat “technische vertaling” nodig heeft). Toch zijn er veel andere documenten die dezelfde kenmerken hebben en dezelfde soort van organisatie en vaardigheden vereisen om de vertaling efficiënt aan te pakken.

- Interactief trainingsmateriaal, learning software
- Gebruikershandleidingen, inclusief (LED of andere) interfaces van machines of applicaties op computers die consistent moeten vertaald worden met wat in de handleiding staat
- Patenten
- Development documentatie
- User research
- Veiligheidsdatabestanden

Over technische vertaling valt nog meer te vertellen. Veel meer. Beschouw deze minigids daarom als een basisinstrument, een eerste oriëntatie.

En overleg gerust verder met ons over specifieke problemen of behoeften binnen uw eigen branche of organisatie.

Contacteer

Geert Vanderhaeghe

gvanderhaeghe@lexitech.eu

+32 (0)497 622 796

Kunstlaan 1, 1210 Brussel | tel 02 640 03 85

www.lexitech.com